

TARTU ÜLIKOOL

TÖÖ JA OSKUSED 2017 ja 2027

Kristi Kuningas
TÜ personaliosakond

Enne ja nüüd

TARTU ÜLIKOOL

Noored alustavad tööelu hiljem, õpivad kauem ja on liikuvamad.

- ✓ Mis on mõistlik aeg ühes organisatsioonis töötamiseks?
- ✓ Mitu aastat on pikk staaž?
- ✓ Mitu töökohta inimesel elu jooksul on?

Kumb on olulisem: hea töökoht või hea elukeskkond?

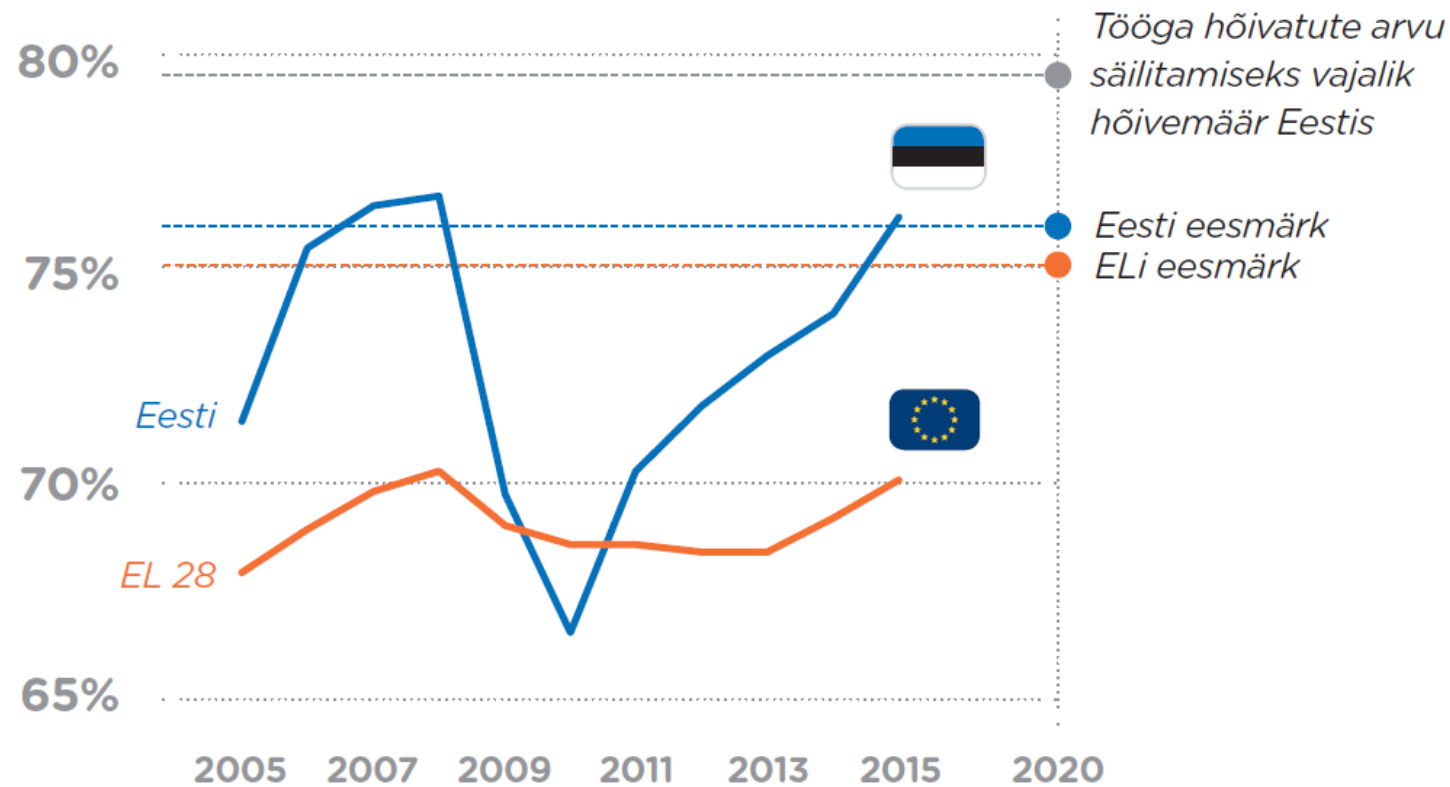
- ✓ Varem valiti elukohta hea töökoha järgi, nüüd fookuses hea elupaik, selle nimel on inimesed sageli nõus tegema kehvemat tööd.
- ✓ 2008. a USA uuring: 64% mobiilsetest teadmustöötajatest valib töökoha asukoha, mitte organisatsiooni järgi.

Statistikaamet: 2016 püsis tööturg stabiilsena

- töötuse määr 6,8%
- tööhõive määr 65,6%
- tööjõus osalemise määr 70,4% (tööjõu osatähtsus 15-74aastate hulgas)
- tööturule lisandus 8300 inimest
- võrreldes 2015. a vähenes tööturul mitteaktiivsete arv 9700 inimese võrra

Statistikaameti [pressiteade](#) 14.02.2017

20-64aastaste tööhõive määr Eestis ja Euroopa Liidus (2005-2015) ning tööhõivele 2020. aastaks seatud eesmärgid.

Allikas: statistikaamet. Eesti tööjõu-uuring. Labour Force Survey. „Europe 2020“

Uuring “Eesti tööturg täna ja homme”

TARTU ÜLIKOOL

- viimaste aastate majanduskasv tagasihoidlik
- tootlikkuse tase jääb oluliselt alla Euroopa Liidu keskmisele
- alates 2013. aastast palgad kasvanud kiiremini kui tootlikkus
- Tööjõupuudus:
  - tervishoiu keskastme spetsialistid
  - metalli- ja masinatööstuse oskustöötajad
  - seadme- ja masinaoperaatorid
- Pigem üle:
  - äri- ja haldusala spetsialistid
  - õigus-, sotsiaal- ja kultuurivaldkonna spetsialistid

Alla 20-aastased ei
tööta peaaegu üldse

20-24aastased pigem
õpivad, töötavad
pooled

Üldiselt hõivatunud
40. eluaastates
inimesed

2015. a kõrgeima
hõivemääraga
30-34aastased
mehed

Alla 40aastased
naised, kes ei tööta,
kasvatavad lapsi

55. eluaastast
hakatakse tööturust
kõrvale jääma

Viimasel kümnendil
enim suurenenud
60-64aastaste
tööhõive

Tööturg 2017: haridusnõuded tööpakkumistes

- põhiharidus – 35
- keskeriharidus – 26
- keskharidus – 134
- kutseharidus – 27
- kõrgharidus (bakalaureus) – 106
- kõrgharidus (magister) – 33
- kõrgharidus omandamisel – 26
- rakenduslik kõrgharidus – 46

Rahvusvaheline täiskasvanute oskuste uuring PIAAC

TARTU ÜLIKOOL

HARIDUS

- kõrgem haridus = parem palk
- akadeemilise kõrghariduse palgalisa Eestis ca 40%
- 27% bakalaureusekraadiga ja 59% magistrikraadiga täiskasvanutest leiab, et nende töö saamiseks pole tegelikult nii kõrget haridustaset vaja

OSKUSED

- paremad oskused = suurem võimalus saada parem töökoht ja saada paremat palka
- NB! infotöötlusoskus ja inglise keele oskus, teatud piirkondades ka eesti keele oskus
- soolist palgalõhet oskuste erinevus ei seleta

PIAAC: infotöötlusoskused I

- funktsionaalne lugemisoskus
- matemaatiline kirjaoskus
- probleemilahendusoskus tehnoloogiarikas keskkonnas

Kriitilised oskused, et tulla toime aina keerukamaks muutaval tööjõuturul, oskused on võtmeks ümberõppel ja teiste oskuste omandamisel.

Parimad Jaapan, Soome, halvimal Hispaania ja Itaalia.
Eestis üle OECD keskmise.

PIAAC: infotöötlusoskused II

- lugemis- ja matemaatikaoskus Eestis kõikides vanuserühmades üle OECD keskmise
- probleemilahendusoskus tehnoloogiarikas keskkonnas on madal
  - ✓ 10% täiskasvanutest ei ole kunagi arvutit kasutanud
  - ✓ 40% kasutab arvutit väga vähe
  - ✓ 34% hõivatutest ei vaja tööl arvutit (Põhjamaade keskmine 17%)
  - ✓ 15% töös piisab vähesest arvutioskusest (Põhjamaade keskmine 27%)
  - ✓ 5% töös on vaja väga head arvutioskust (Põhjamaade keskmine 6%)
- vaid 26% on hea probleemilahendusoskusega

Töökohtade kujunemist mõjutavad

- tehnoloogilised läbimurded 58%
- ressursside nappus ja kliimamuutused 39%
- globaalmajanduse jõujoonte muutus 36%
- demograafilised muutused 38%
- kiire linnastumine 26%

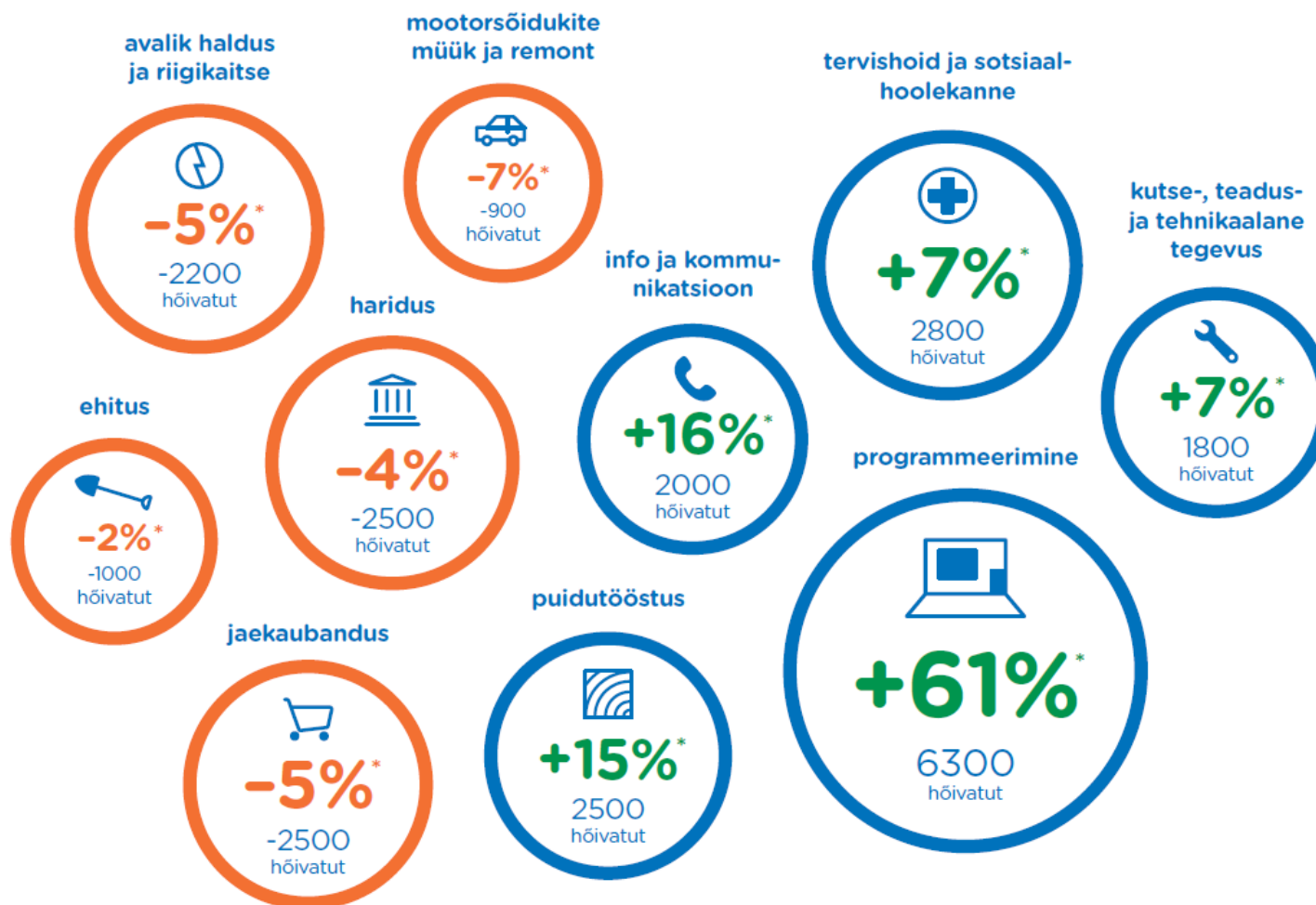
57% OECD riikide tänastest töökohtadest on automatiseerimise tõttu löögi all.
Nutikad masinad kaotavad töökohti, kuid

- masin vajab hooldust
- masin vajab arendamist
- kasutaja vajab nõustamist

Töökohtade jaotus järgmisel kümnendil

TARTU ÜLIKOOL

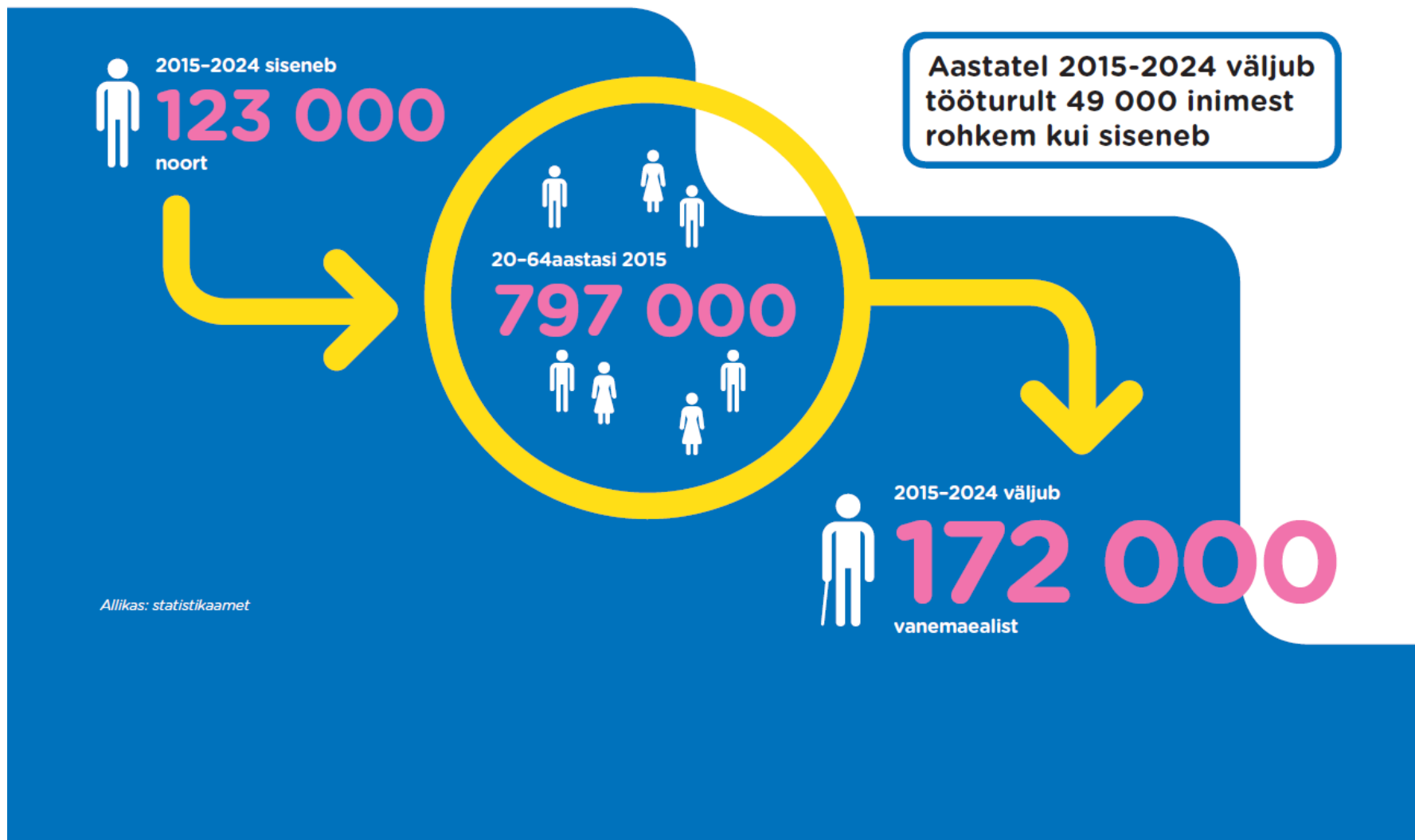

* Prognoositav hõivatute arvu muutus 2013/15–2024

Tööturule sisenevate noorte ning sealt väljuvate vanemaealiste arv perioodil 2015-2024

TARTU ÜLIKOOL

Missuguseid inimesi me vajame?

TARTU ÜLIKOOL

Tööl vähem inimesi, eeldatakse mitmekülgsemaid oskusi.

Võtmeoskused:

- võime kohaneda kiiresti muutuva töö sisu ja töökeskkonnaga
- töötada tulemuslikult meeskondades ja võrgustikes
- analüütilised oskused probleemide mõistmiseks, lahendamiseks, otsuste lahendamiseks

Kõigil elualadel suureneb vajadus inimeste järele, kes oskavad suuri andmemahтусid analüüsida, näha uusi seoseid ja ressursse.

10 tulevikutöö olulist oskust

TARTU ÜLIKOOL

- mõtestamine
- sotsiaalne intelligentsus
- loovus ja kohanemine
- toimetulek erinevates kultuurikeskkondades
- programmeeriv mõtlemine
- uue meedia kirjaoskus
- transdistsiplinaarsus
- disain-mõtlemine
- enesejuhtimine ja kognitiivse koormuse ohjamine
- virtuaalse koostöö oskus

Muutused töötajate värbamisel

- tööpuudus asendub tööjõupuudusega, st kvalifitseeritud töötaja valib tööd
- tööandja peab oskama end müüa ja turundada (töökuulutuse sisu ja visuaalne atraktiivsus)
- uued värbamiskanalid: inimene ei loe, vaid klikib ja vaatab
- enam sihtotsingut, töötajate soovitude baasil värbamine
- mobiilne kandideerimine
- kiiresti on paremini kui aeglaselt
- liikumine erinevatel positsioonidel organisatsiooni sees

Muutused töötajate juhtimisel

- klassikalise hierarhia asemel meeskondade võrgustikud
- rohkem liidreid, eestvedamist
- projektipõhise töö ja vabakutseliste osakaal kasvab
- vajadus suurendada organisatsiooni paindlikkust
- juhtimishariduse kõrval fookuses ettevõtlusharidus
- 75% töötajatest Y-generatsioon: avastaja, kogeja, töös oluline isiklik areng
- pehme motivatsioonipaketi olulisus kasvab: töötingimused, paindlikkus, organisatsioonikultuur, terviseteenused

Ennustamise tänamatu töö

- 2017 kannab Hanoi tööline sensoreid, mis mõõdavad soorituse määra ja töötaja meeleolu
- 2019 teeb Hiina kirurg kaugtöö korras operatsiooni Ghana patsiendile
- 2020 ülikoolilinnakute rahutused, sest ülikooliharidus ei taga töökohta
- 2021 litsentseeritakse juhita autod
- 2022 avab ukseid täisautomaatne robotite poolt teenindatav hotell

Kümme 2020 enam levinud ametit polnud 2004. a olemas.

5 asja, mis ei muutu

- huvi tuleviku vastu ja igatsus mineviku järele
- tunnustuse ja austuse vajadus
- vajadus füüsiliste objektide, reaalse kohtumiste ja vahetute kogemuste järele
- ängistus ja hirm
- elu mõtte otsingud

Tulevikku ennustada ei saa. Aga selleks
saab paremini valmis olla.

Uudista lisaks:

- Kutsekoja programm OSKA
<http://oska.kutsekoda.ee/>
- Täiskasvanute oskuste uuring PIAAC
<https://www.hm.ee/et/piaac>
  - varasema uuringu kokkuvõtted
  - 2017. a katsetakse küsitluse veebipõhist testi, kõigil võimalik täita juba praegu
  - näidisülesanded <https://www.hm.ee/et/naidisulesanded>